

Elforsyningsloven

Toldboden 2
8800 Viborg

Tlf. 72 40 56 00

www.ekn.dk
ekn@naevneneshus.dk

27. november 2017

J.nr. 1131-17-238

ATT-EKN

KLAGE FRA [XXX]
OVER Energitilsynets afgørelser af 22. december 2016
OM tilladelse til forundersøgelse og etablering af havvindmøllepar-
ken Vesterhav Syd.

NÆVNETS Formand, professor, cand.jur. & ph.d. Bent Ole Gram Mortensen
SAMMEN- Professor, cand.jur. & ph.d. Birgitte Egelund Olsen
SÆTNING Professor, cand.jur. & ph.d. Michael Gøtze
I SAGEN Direktør, cand.polyt. Poul Sachmann
Konsulent, civilingeniør Knut Berge

NÆVNETS Energiklagenævnet afviser klagen.
AFGØRELSE

Energiklagenævnet har den 25. januar 2017 modtaget en klage over Energi-
styrelsens afgørelser af 22. december 2016. Ved afgørelserne gav Energisty-
relsen Vattenfall Vindkraft A/S (herefter Vattenfall) tilladelse til både forun-
dersøgelse og etablering af havvindmølleparkerne Vesterhav Syd og Vesterhav
Nord. Tilladelserne blev givet med hjemmel i §§ 22 og 25 i lov om fremme af
vedvarende energi (VE-loven)¹ og § 22 a i lov om elforsyning (elforsyningslo-
ven)². Klager har et sommerhus på [XXX], der er placeret ud til kysten.

I forbindelse med klagen har klager anmodet om, at klagen tillægges opsæt-
tende virkning.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1288 af 27. oktober 2016 om lov om fremme af vedvarende energi.

² Lovbekendtgørelse nr. 418 af 25. april 2016 om lov om elforsyning.

Energiklagenævnets afgørelse

Energiklagenævnet kan ikke realitetsbehandle klagen, da klager ikke er klageberettiget. Klagen afvises derfor, og anmodningen om at tillægge klagen opsættende virkning imødekommes således ikke.

Sagens baggrund og en nærmere begrundelse for Energiklagenævnets afgørelse i denne konkrete sag fremgår nedenfor.

Sagens baggrund

I marts 2012 indgik den daværende regering en energipolitisk aftale med Folketingets øvrige partier, bortset fra Liberal Alliance, om Danmarks energipolitik i perioden 2012-2020. Et af hovedelementerne i aftalen er en begrænsning af fossile brændsler samtidig med, at andelen af vedvarende energi øges. Den vedvarende energi øges blandt andet ved en udbygning af vindkraften på havet. Målsætningen er, at elproduktionen fra vindmøller skal udgøre 50 % af elforsyningen i 2020. Herved vil Danmark leve op til sine klimapolitiske forpligtelser i forhold til EU regionalt i forhold til at nedbringe udslippet af CO₂ og øge andelen af vedvarende energi³ og FN globalt⁴.

I oktober 2012 kom Havvindmølleudvalget⁵ med den endelige rapport⁶ omhandlende en screening af egnede placeringer til kystnære havvindmølleprojekter op til 200 MW pr. område indenfor 20 km fra kysten. Den mere kystnære placering af mindre havvindmølleparker er foretaget ud fra det primære ønske om at holde omkostningerne til udbygningen nede. På baggrund af landskabelige og visuelle hensyn, fandt Havvindmølleudvalget, at havvindmøller med en højde på 200 meter skulle have en mindste afstand på 4 km ud for byer og sommerhusområder.

Som led i opfølgningen på Energiaftale 2012 og Aftale om tilbagerulning af FSA (forsyningssikkerhedsafgifter) mv. og lempelser af PSO-afgiften⁷ af 14. juli

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Side 2 af 30

³ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 406/2009/EF af 23. april 2009 om medlemsstaternes indsats for at reducere deres drivhusgasemissioner med henblik på at opfylde Fællesskabets forpligtelser til at reducere drivhusgasemissionerne frem til 2020, og Direktiv 2009/28/EF af 23. april 2009 om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder, artikel 3.

⁴ Kyoto-protokollen af 11. december 1997, senere ændret ved Paris-aftalen af 12. december 2015.

⁵ Havvindmølleudvalget blev nedsat af den daværende regering i 2012, for at lave en screening af egnede placeringer til kystnære havvindmølleprojekter op til 200 MW.

⁶ Kystnære havmøller i Danmark – Screening af havvindmølleplaceringer indenfor 20 km fra kysten, oktober 2012. Endelig rapport.

⁷ PSO-afgiften – *Public Service Obligation* – blev indført af Folketinget i 1998, for at fremme en miljøvenlig elproduktion fra vedvarende energikilder som f. eks. vindmøller. PSO-afgiften blev underkendt af EU-Kommissionen i 2016, fordi den også blev pålagt udenlandske selskaber, selvom de ikke kunne modtage støtte fra Danmark til deres elproduktion fra vedvarende energikilder. Et bredt flertal i Folketinget blev enige om at udfase PSO-afgiften fra 2017-2022. EU-Kommissionen betingede sin godkendelse til forslaget, med at Danmark øger transmissionskapaciteten til nabolandene for at fremme øget konkurrence og handel med elektricitet.

2014⁸, blev de 350 MW kystnære havvindmølleparker Vesterhav Syd og Vesterhav Nord sendt i udbud.

Energinet.dk blev med pålæg af 29. januar 2013 og 12. november 2013 fra Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet bedt om at varetage VVM-undersøgelserne for havvindmølleparkerne Vesterhav Syd og Vesterhav Nord med tilhørende ilandføringsanlæg og anlæg på land.

I forbindelse med VVM-processen blev der afholdt to offentlige møder. Det første møde fandt sted i "ide-fasen" i starten af 2014. Det andet møde fandt sted ved offentliggørelsen af VVM-redegørelsen.

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Forslaget til VVM-redegørelsen forelå i april 2015, hvorefter det blev sendt i offentlig høring fra den 5. maj 2015 til den 30. juni 2015. Den endelige VVM-redegørelse og miljøvurdering af kommuneplantillæg for Vesterhav Syd Havmøllepark blev offentliggjort den 26. november 2015 af Energistyrelsen og Naturstyrelsen.

Side 3 af 30

Efter gennemførelse af en udbudsrunde blev der den 1. september 2016 afgivet tilbud. Vattenfall vandt retten til at opføre havvindmølleparkerne Vesterhav Syd på 170 MW og Vesterhav Nord på 180 MW.

Den 22. december 2016 indgik Energistyrelsen og Vattenfall "Aftale om forpligtelse til at etablere og nettilslutte et elproduktionsanlæg, Vesterhav Syd, i Nordsøen" og "Aftale om forpligtelse til at etablere og nettilslutte et elproduktionsanlæg, Vesterhav Nord, i Nordsøen".

Den 25. januar 2017 påklagede klager Energistyrelsens tilladelse til forundersøgelse samt etableringstilladelsen af 22. december 2016 for Vesterhav Syd til Energiklagenævnet, idet klager ønsker en placering af havvindmøllerne så langt fra kysten som muligt for at mindske den visuelle påvirkning af det kystnære landskab mest muligt.

Energiklagenævnet har indledningsvist taget stilling til, hvorvidt klager er klageberettiget eller ej.

Klagers synspunkter og bemærkninger

Til støtte for klagen over Energistyrelsens tilladelser til forundersøgelser og etablering af havvindmølleparken Vesterhav Syd har klager navnlig anført følgende:

⁸ <https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2014/07/aftale-om-tilbagerulning-af-fsa-mv,-d-,og-lempelser-af-pso/>.

”[...]

Klagepunkter:

- 1) Jeg mener ikke, at energiaftalen fra marts 2012 er overholdt med henblik [på] hvilken lokalitet der er valgt**

Citat fra Naturstyrelsens hjemmeside

[\(http://naturstyrelsen.dk/annonceringer/alle-annonceringer/2014/jan/vesterhav-syd-havmoellepark-med-tilhoerende-ilandfoeringsanlaeg/ \)](http://naturstyrelsen.dk/annonceringer/alle-annonceringer/2014/jan/vesterhav-syd-havmoellepark-med-tilhoerende-ilandfoeringsanlaeg/):

”Ifølge den energipolitiske aftale for 2012-2020, som blev indgået ved et bredt politisk flertal i Folketinget den 22. marts 2012, skal der inden 2020 etableres 450 MW nye kystnære havmøller. Der udbydes i alt 6 områder til kystnære havmøller, herunder Vesterhav Syd Havmøllepark. Havmøllerne vil blive opsat i de områder, hvor der indkommer de mest fordelagtige bud fra tilbudsgiverne. Det er derfor ikke på forhånd givet, at Vesterhav Syd Havmøllepark realiseres”

Samme krav dokumenteres VVM redegørelsen ligeledes på Naturstyrelsens hjemmeside (f.eks. i delrapporten ”befolkning og Sundhed”):

”Den 22. marts 2012 vedtog et bredt politisk flertal i Folketinget en energipolitisk aftale for perioden 2012 - 2020. Som et led i opfyldelsen af energiaftalen og omstillingen til en grøn energiforsyning skal der inden 2020 opstilles 450 MW kystnære havmølleparker i Danmark. **Den 28. november 2012 udpegede regeringen og forligskredsen 6 områder for kystnære havmølleparker, hvor der skal gennemføres undersøgelser og udbud for i alt 450 MW produktionsmøller samt planlægning for ilandføringsanlæg. De seks områder er Bornholm, Smålandsfarvandet, Sejerø Bugt, Sæby, Vesterhav Syd og Vesterhav Nord. Energistyrelsen står for udbuddet af de 450 MW på de seks kystnære havmølleområder.** Med pålæg fra Energiestyrelsen den 29. januar 2013 skal Energinet.dk varetage og kontrahere udarbejdelse af baggrundsrapporter, konsekvensvurderinger, VVM-redegørelser, tilhørende plandokumenter samt udkast til miljørapport for de seks udpegede områder. Arbejdet vil omfatte vurderinger af anlæg og installationer såvel på søterritoriet som på land”

Jeg kan ikke finde dokumentation for tilbud fra de andre 6 lokaliteter, og dermed at det er den mest fordelagtige placering for Danmark som er valgt. Jeg synes, det tyder på at man ikke har været omhyggelig med at vurdere både den økonomiske og miljømæssige konsekvens af valget, men at man har valgt ud fra ikke grundigt dataunderbyggede kriterier. Jeg mener ikke, der kan gives tilladelse til etablering før ovenstående

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Side 4 af 30

analyse er tilendebragt med troværdigt offentligt resultat. Jeg mener, det er useriøst, hvis man bare beslutter en placering politisk og ikke begrundet i data – og i uoverensstemmelse med forliget.

2) Jeg mener ikke, der er taget tilstrækkeligt hensyn til de væsentlige forringelser af naturen ved Vesterhav Syd, som er beskrevet i VVM redegørelsen, i designet af vindmølleparken. Tilladelserne bør tilbagekaldes og designet optimeres.

I VVM redegørelsen redegøres der for at landskabsbilledet i området vil blive påvirket i væsentlig grad

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Citat fra "ikke teknisk resume2 i VVM redegørelsen:

https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Vindenergi/vvm_del_0_ikke_teknisk_resume_vesterhav_syd_april_2015.pdf)

Side 5 af 30

"Både fra kysten og klitterne langs kysten samt i store dele af området omkring Ringkøbing Fjord og Stadil Fjord vurderes havmøllerne at blive så markante i landskabsbilledet, at de vil tilføre landskabet en høj grad af forstyrrelse og resultere i en væsentlig påvirkning". Dette underbygges af mange detaljer i andre dele af rapporten.

Jeg mener, at det bør justificeres, at det virkelig er nødvendigt at etablere vindmølleparken så tæt på land. Jeg mener, at det ikke er rimeligt at påvirke landskabsbilledet i så væsentlig grad – når man kan flytte vindmøllerne længere ud på havet.

I den forbindelse, forventer jeg at et argument vil være "at jo tættere på jo billigere" – jo, det siger jo sig selv – men er det dokumenteret tilstrækkeligt at det over en 30 års horisont – hvor naturen skæmmes i alle årene – virkelig er nødvendigt, at tage denne besparelse på kW prisen, med naturen og de mennesker, der færdes i den, som gidsel??

Jeg mener ikke, at det er sandsynliggjort, at den besparelse, der er ved at flytte møllerne tæt på land, er rimelig i forhold til den rekreative og naturmæssige ødelæggelse, der herved påføres området. Jeg mangler, at se dokumenteret og diskuteret, at det beløb besparelsen udgør, vil have en væsentlig negativ påvirkning af kilowatt prisen, når den fordeles over 30 år. Dvs. total livstidsanalyse på økonomien bør fremlægges.

Jeg kan ikke finde dokumentation for, at disse væsentlige forringelser i miljøet har givet sig udslag i tilstrækkeligt underbyggede varierende vindmøllepark designløsninger, hvor prisen på disse er tilstrækkeligt udfordret og at der er foretaget rimelige hensyn på alle parametre til

den valgte løsning. Med hensyn til denne rimelighedsvurdering, vil jeg også gerne vide, hvordan de forskellige parametre vejes op mod hinanden. Denne dokumentation bør fremskaffes, vurderes og fremlægges – og jeg mener at vindmølledesignes bør genovervejes inden etablering påbegyndes, med hensyntagen til den økonomiske udvikling af både etablering af vindmølleparker samt udviklingen af kW pris fra andre energikilder.

3) Jeg vil gerne klage over at VVM redegørelse ikke er videnskabelig dokumenteret og derfor til at stole på, eller basere en beslutning på. De givne tilladelser bør derfor stilles i bero eller tilbagekaldes mens VVM redegørelsen udfordres.

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Jeg synes, at på flere vigtige punkter virker VVM redegørelsen ikke professionel og kvalificeret. Et eksempel:

Side 6 af 30

I VVM redegørelse part 0, "ikke teknisk resume", afsnit 4.4 skrives der:

"Etablering af vindmøller, herunder havmøller, kan påvirke ejendomspriserne.

Der er dog ifølge ejendomsmæglere i området samt undersøgelser fra andre steder ikke noget der tyder på, at effekten vil være særlig stor"

Hvor er dokumentationen for denne påstand? Dette kunne påstås med det fremlagte mangelfulde grundlag at være en tros sag. Jeg mener, det er tvivlsomt med denne form for subjektivt input i en rapport, som antages at være bygget på eksakt viden, da denne giver grundlag for vurdering og beslutning. Jeg mener, at det sår stor tvivl om kvaliteten af VVM redegørelsen. Derfor mener jeg, at VVM redegørelsen bør gennemses og udfordres på videnskabelig kvalitet (af uvildigt organ) og derefter bør de tilladelser der er givet på grundlag af den tvivlsomme VVM redegørelse genovervejes – inden etablering af Vesterhav Syd.

Der er også påstande om påvirkning af turismen, som jeg mener er helt u-underbyggede:

Vesterhav Syd Havmøllepark, VVM-redegørelse og miljørapport, Del 4: Sammenfatning og konklusion, afsnit 30.5:

"Påvirkningen af turismen vurderes primært at være knyttet til det visuelle indtryk. Undersøgelser viser, at holdningen til havmøller er meget forskellig på tværs af forskellige befolkningsgrupper, og der tegner sig ikke noget klart billede. Erfaringer fra Havmøllepark Horns Rev 1 peger dog på, at havmøller kan have en positiv påvirkning på turismen. Der arrangeres således flere årlige møllecruises, hvor havmøllerne kan opleves på

helt nært hold. Denne potentielt positive effekt fremgår også i udtalelser fra lokale turistforeninger i området. Det er derfor vurderet, at Vesterhav Syd Havmøllepark samlet set vil have ingen eller en positiv påvirkning på turismen i området”

Igen, hvor er det databaserede validerede grundlag for disse påstande??

Der er mange andre udsagn i VVM redegørelsen, bl.a. ser det ud til at man gør meget ud af at opsøge lokaliteter og tælle dyr og planter. Det undrer mig at påvirkningen på mennesker er så lempeligt behandlet – det mener jeg man skal gøre mere ud af for at få en balanceret beslutning.

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Som ansat i den [XXX] industri, arbejde med [XXX] og med kendskab til den databaserede dokumentation der kræves ifølge lovgivningen, vil jeg gerne klage over det lave niveau af dokumentation og data der hører til en også af myndighederne godkendt VVM redegørelse. Jeg synes, at de påstande der i denne VVM rapport er godkendt af styrelsen, og kommunikeret til politikere og presse og dermed er med til at danne politisk baggrund for beslutninger, er for dårligt dokumenteret og dermed skal trækkes tilbage sammen med tilladelserne. Der kan så evt. udarbejdes en ny VVM redegørelse med en bedre kvalitet, hvorefter der kan tages en ny beslutning.

Side 7 af 30

Jeg er ikke [XXX] og har heller ikke klaget over en offentlig beslutning før. Jeg håber, at jeg har gjort rede for mine klagepunkter for en forståelig måde. Jeg ejer et sommerhus på [XXX], som jeg er meget glad for og hvor naturen har stor affektionsværdi for mig, da jeg er kommet der gennem 50 år. Derfor er det svært at skulle acceptere beslutningen om Vesterhav Syd og derfor er det meget vigtigt for min tro på demokratiet og på at embedsmænd og politikere tager kvalificerede og dataunderbyggede beslutninger at min klage bliver behandlet omsorgsfuldt og at validerede data ligger til grund for en så vigtig beslutning, som præger så mange mennesker i mange år frem. Med det grundlag jeg kan finde, føler jeg mig ikke overbevist herom på nuværende tidspunkt, og det mener jeg må være en fejl.

[...]”

Energiklagenævnet anmodede ved e-mail af 24. februar 2017 om klagers bemærkninger til, på hvilken baggrund klager anses for at have en individuel interesse i Energistyrelsens afgørelser af 22. december 2016. Energiklagenævnet vejledte i den forbindelse nærmere om reglerne om klageberettigelse.

Klager begrundede sin væsentlige og individuelle interesse i Energistyrelsens afgørelse af 22. december 2016 som følger:

”[...]

[XXX] ligger lige der, hvor møllerne kommer allertættest på land. Jeg har et hus, der har udsigt over et dejligt område uden huse. dvs. jeg har en speciel fantastisk udsigt, som i helt speciel grad vil miste herlighedsværdi, hvis denne uforstyrrede og rolige natur skæmmes af vindmøller, der stikker op over klitterne. Specielt mit område har rekreativ værdi, fordi det er et område, der er ubebygget. Da mit hus ligger tæt på stranden på et sted, hvor klitterne ikke er så høje OG møllerne ligger tættest på, vil jeg i helt særlig grad blive belastet at synet af møllerne, specielt ved solnedgang hvor skyggerne vil skabe uro i huset og i naturen udenfor, så det stille udtryk som er helt specielt for denne natur og dette sted, bliver ødelagt. Dette vil formentlig betyde, at jeg vil være nødt til at forlade det sted, hvor jeg og min familie har sin historie og sit tilhørsforhold i gennem 50 år, og det vil jeg være uendelig ked af at blive tvunget til. Dertil kommer formentlig et økonomisk tab, men det er faktisk ikke det primære for mig i denne sag – det er tabet af min historie og mit stærke tilhørsforhold til dette sted, som jeg elsker specielt for dets renhed og ro, netop fordi der er få huse og rigtig meget uspolet natur lige præcis mellem [XXX] og [XXX]. Jeg er utrolig ulykkelig over placeringen af møllerne mellem [XXX].

Der er jo flere huse i området. Om de andre husejere har sammen kærlighed og 50-årige historie i området skal jeg ikke kunne sige. Jeg tror det ikke og tror at mine interesser [...] er individuelle og væsentlige. Det kan de ansvarlige jo prøve [at] modbevise.

Jeg vil fastholde, at min interesse i projektet er, at fastholde at forholdene på min ejendom bliver væsentlig forringet i forhold til dagens situation. Jeg ønsker således at fastholde min indsigelse mod projektet, idet en opstilling af møllerne vil udgøre en væsentlig forringelse af min ejendom både følelsesmæssigt, økonomisk og på det naturmæssige område, og derfor også vil leve op til kravet om at være individuel.

[...]”

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Side 8 af 30

Energistyrelsens bemærkninger vedrørende klageberettigelse

Energiklagenævnet har ved mail af 11. januar 2017 anmodet Energistyrelsen om sagens materiale samt om bemærkninger til klagen. Energistyrelsen har den 1. februar 2017 afgivet følgende bemærkninger:

”[...]

I forhold til den konkrete afgørelse har Energistyrelsen vurderet, at det alene er afgørelsens modtager (altså Vattenfall A/S), som er part i sagen.

Energistyrelsen her herved lagt vægt på, at alene Vattenfall A/S har en væsentlig og individuel interesse i sagens udfald, mens der ikke blandt borgere, virksomheder og andre i området er konstateret nogen, der er væsentlig og individuelt berørt af afgørelsen.

Til ovenstående skal endvidere bemærkes, at der ved udarbejdelse af VVM-redegørelsen for projektet, er identificeret en række personer, som har været anset for at have en individuel interesse i forhold til aktiviteter på land.

[...]”

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Side 9 af 30

Energiklagenævnet anmodede ved e-mail af 21. april 2017 (citeret nedenfor) om Energistylrelsens bemærkninger til, hvorvidt støjbergningsmetoder for lav- og højfrekvent støj fra havvindmøller vurderes at have indflydelse på klageberettigelsen:

”[...]

Energiklagenævnet ønsker i forbindelse med behandling af klagesagerne over Energistylrelsens tilladelser til etablering af de kystnære havvindmølleparker Vesterhav Syd og Vesterhav Nord at høre Energi-stylrelsen vedrørende støjbelastningen fra havvindmøller i forhold til spørgsmålet om klageberettigelse. I den forbindelse om støjpåvirkningen er forskellig, alt efter om et sommerhus er beliggende højt på toppen af en klit eller bagved flere andre sommerhuse og bagved en klit.

Det fremgår af BEK nr. 1736 af 21/12/2015 om støj fra vindmøller og den tidligere bekendtgørelse fra 2006, at grænseværdien for høj- og lavfrekvent støj er de samme, selvom der er i 2017 er tale om havvindmøller med en højde på 190 meter og med en ydeevne på 9 MW. VEJ nr. 9214 af 11/05/2012, behandler stort set ikke støj fra havvindmøller, men kun landmøller. Flere af klagerne har sået tvivl om, hvorvidt den anvendte målemetode fra 2006 tager højde for høj- og lavfrekvent støj fra havvindmøller, der står længere ude end 1000 meter fra kysten. I dag benytter blandt andet Storbritannien og Sverige en nyere målemetode (”Parabolic equation”) til beregning af støj fra offshore havvindmøller.

[...]”

Energistylrelsen indhentede på den baggrund følgende notat fra Miljøstylrelsen, som blev videresendt til Energiklagenævnet den 31. maj 2017:

[...]

Beregning af støj fra havvindmøller

Baggrund om bekendtgørelsen om støj fra vindmøller

Bekendtgørelsen om støj fra vindmøller fastlægger bindende støjgrænser for den samlede støj fra alle vindmøller i et område. Støjgrænserne gælder for alle vindmøller i Danmark uanset om de er placeret på land eller på havet. Den tidligere bekendtgørelse nr. 1518 af 14. december 2006 om støj fra vindmøller omfattede ikke krav til lavfrekvent støj fra vindmøller, men med bekendtgørelse nr. 1284 af 15. december 2011 om støj fra vindmøller, som trådte i kraft 1. januar 2012, blev der indført bindende støjgrænser for lavfrekvent støj.

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Støjgrænserne skal overholdes ved boliger i det åbne land og i områder for støjfølsom arealanvendelse, og de gælder for alle vindmøller uafhængigt af møllernes størrelse og ydeevne. Støjgrænserne gælder for den beregnede støjbelastning, og beregningerne skal gennemføres efter anvisningerne i bekendtgørelsen om støj fra vindmøller. I beregningerne forudsættes fladt terræn, og der tages således ikke hensyn til eventuelle bygningers eller klitbakkers skærmende effekt, som pga. moderne vindmøllers højde vurderes at være begrænset.

Side 10 af 30

Der er i april 2017 bragt en artikel i Weekendavisen om beregning af støj fra vindmøller på havet, hvor den danske beregningsmetode kritiseres for at undervurdere den mulige støjbelastning, som vindmøllerne kan give anledning til ved boliger på land. I artiklen fremhæves en svensk beregningsmetode som værende mere retvisende end den danske, idet den svenske metode indregner bidrag fra såkaldte multiple refleksioner over vand, som kan føre til højere støjniveauer end almindelig (sfærisk) lydudbredelse. Endvidere anføres i artiklen, at den svenske metode er valideret ved målinger over store afstande over vand, mens den danske metode ikke er valideret for afstande over 1000m. I artiklen fremgår en række misforståelser, som er beskrevet nedenfor.

Miljøstyrelsen har på baggrund af artiklen anmodet Miljøstyrelsens referencelaboratorium for støjmålinger og beregninger om en redegørelse i forhold til de i artiklen nævnte forhold, som Miljøstyrelsen har modtaget i udkast. Miljøstyrelsen kan på den baggrund oplyse følgende:

Miljøstyrelsens vejledende udtalelse

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at multiple refleksioner kan forekomme ved lydudbredelse over vand, og at de i givet fald kan optræde over en hvis afstand, der kaldes tærskelafstanden. Denne tærskelaf-

stand afhænger bl.a. af de meteorologiske forhold som graden af medvind fra vindmøllerne mod kysten samt temperaturens variation med højden. Jo højere tærskelafstanden er, jo mindre betydning har de multiple refleksioner for støjen på land.

Det må konkluderes, at der pt ikke findes en fyldestgørende model, der præcist kan beregne tærskelafstanden, men den eksisterende viden peger dog på, at tærskelafstanden for multiple refleksioner må forventes at stige med højden af lydkilden over havet. Det er derfor Miljøstyrelsens vurdering, at den svenske beregningsmetode for støj fra havvindmøller overvurderer betydningen af multiple refleksioner, når der er tale om støjkluder, der er væsentligt højere end 30 m.

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

I det følgende kommenteres de rejste spørgsmål nærmere:

Side 11 af 30

Beregningsmetoder

Parabolic Equation (PE) metoden er en meget detaljeret teoretisk model baseret på den parabolske ligning. PE-metoden er kendt som en pålidelig metode til at prædiktere virkningen af komplicerede meteorologiske forhold på lydudbredelse, men den meget høje detaljeringsgrad i metoden betyder dog, at regnetiden i det fulde frekvensområde bliver meget betydelig. PE-metoden er en meget anvendt universitets-metode, men den er ikke anvendelig som generel støjkortlægningsmetode. Den svenske metode er ikke en PE-metode, men den er, ligesom den danske metode, en forenklet beregningsmetode.

Den danske metode, der er fastlagt i bekendtgørelsen om støj fra vindmøller, er baseret på Nord2000, som er en detaljeret beregningsmetode, der indeholder forskellige valgmuligheder for beregning af lydudbredelse. Den svenske og den danske metode for beregning af støj fra havvindmøller er næsten identiske, på nær at den svenske metode indeholder et beregningsled, der for afstande over 1000 m (tærskelafstanden) tager højde for multiple refleksioner på havoverfladen, hvilket den danske metode ikke gør. Dette betyder, at der i den svenske metode for afstande over 1000 m regnes med, at afstandsdæmpningen af lyden er 3 dB for hver gang afstanden fordobles, mens den danske metode indebærer, at afstandsdæmpningen af lyden er 6 dB for hver gang afstanden fordobles. Den svenske metode giver således på store afstande højere beregningsresultater end den danske metode.

Ifølge Miljøstyrelsens oplysninger er de svenske valideringsmålinger over vand alene udført for en 30 m høj lydkilde, én afstand på ca. 10 km og kun for frekvenserne 80 Hz, 200 Hz og 400 Hz. Der foreligger

således ikke verifikationer af den svenske beregningsmetode for andre afstande, andre kildehøjder eller andre lydfrekvenser end de nævnte.

Nord2000 metoden blev i 2009 videreudviklet til høje støjklilder (som vindmøller) og der er gennemført valideringsmålinger over land i både bakket og fladt terræn og for forskellige afstande mellem 500 og 1500 m. Nord2000 kan også anvendes over vand for større afstande end 1000 m, men præcisionen kendes ikke over 1000 m, da der ikke er foretaget validerende beregninger eller målinger udover denne afstand. Nord2000 indeholder dog en såkaldt kohærent metode, der tager højde for multiple refleksioner ved lydudbredelse over vand, og med den metode fås for en 30 m høj støjkilde god overensstemmelse med de svenske målinger på 10 km afstand og lige så god overensstemmelse som med den svenske beregningsmetode. Beregningerne med Nord2000 bekræfter også, at tærskelafstanden for multiple refleksioner for en 30 m høj lydkilde ligger omkring 1000 m.

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Side 12 af 30

Anvendes den kohærente metode i Nord2000 viser beregningsresultater for forskellige højder af lydkilden, at tærskelafstanden for multiple refleksioner over vand øges med højden af lydkilden. For en 100 m høj lydkilde viser beregningerne med den kohærente metode, at der ikke optræder multiple refleksioner for afstande mindre end 4-5 km. I en svensk Ph.d.-afhandling fra 2003 er der gennemført beregninger med PE-metoden for lydudbredelse over vand fra en 65 m høj lydkilde. Det konkluderes i afhandlingen, at beregningerne ikke viser multiple refleksioner for afstande mindre end 2500-3000m. Beregningerne er alene udført for en lydfrekvens på 50 Hz, og resultaterne kan derfor ikke generaliseres, men de bekræfter indikationen fra Nord2000-beregningerne om en reduktion i virkningen af multiple refleksioner med stigende højde af lydkilden.

Vesterhav Syd og Vesterhav Nord

Energistyrelsen har oplyst, at navhøjden for de planlagte vindmøller ved Vesterhav Syd og Vesterhav Nord projekteres til minimum 90 m. For en støjkilde af denne højde er det Miljøstyrelsens vurdering, at den svenske model med en tærskelafstand på 1000 m vil overvurdere støjbidraget fra multiple refleksioner, idet det må forventes, at tærskelafstanden for støjklilder med denne højde er væsentligt større end 1000 m.

Hvis den danske beregningsmetode, ligesom det er gjort i den svenske metode, suppleres med et beregningsled, der på samme måde indregner bidrag fra multiple refleksioner, men med en tærskelafstand på 4000 m for en 90 m høj støjkilde, jf. resultaterne af beregningerne med

den kohærente metode i Nord2000, kan et supplerende muligt støjbidrag fra multiple refleksioner estimeres for havvindmølleparkerne Vesterhav Syd og Vesterhav Nord. Som det fremgår af VVMredegørelsen forventes vindmøllerne placeret med afstande fra kysten mellem 4 km og 8-9 km. Under disse forudsætninger vil det supplerende støjbidrag fra hver enkelt vindmølle efter Miljøstyrelsens umiddelbare vurdering kunne beregnes til at variere mellem 0 og ca. 3 dB, og det samlede supplerende støjbidrag fra alle vindmøller vil i beregningspunkter på land følgelig være mindre end 3 dB.

Det skal understreges, at denne beregning af et supplerende støjbidrag ikke er verificeret, men baseret på forudsætninger om tærskelafstande som efter Miljøstyrelsen opfattelse bør belyses nærmere. Miljøstyrelsen har derfor heller ikke på nuværende tidspunkt ikke et fyldestgørende grundlag for at gennemføre en ændring af beregningsmetoden i bekendtgørelsen om støj fra vindmøller.

Da luftabsorptionen over store afstande er meget stor for højere lyd-frekvenser, må det antages, at multiple refleksioner først og fremmest vil kunne være relevante at vurdere ift. lavfrekvent støj. I de to projekter er der beregnet lavfrekvent støj indendørs i de mest belastede punkter på mindre end 16 dB, hvilket er 4 dB under grænseværdien på 20 dB. Et supplerende bidrag på mindre end 3 dB vil derfor ikke føre til et samlet beregningsresultat, der er højere end grænseværdien på 20 dB.

[...]"

Energiklagenævnet anmodede ved e-mail af 27. juni 2017 tillige om Energistyrelsens bemærkninger til retsvirkningerne af to domme fra EU-Domstolen i forhold til hjemmelsgrundlaget⁹ for vindmøllebekendtgørelsen¹⁰, hvortil Energistyrelsen henviste til Miljø- og Fødevareministerens endelige svar på spørgsmål 243 fra Energi-, Forsynings- og Klimaudvalget 2016-17 EFK, hvortil Energistyrelsen havde følgende bemærkninger:

"[...]

Twivl om gyldigheden af vindmøllebekendtgørelsen

For så vidt angår gyldigheden af vindmøllebekendtgørelsen efter EU-Domstolens afgørelse i sagerne C-290/15 og C-379/15 og artiklen af professor, dr. jur. Peter Pagh har Energistyrelsen været i kontakt med Miljø- og Fødevareministeriet, som henviser til miljø- og fødevaremini-

⁹ SMV-direktivet, Direktiv 2001/42/EF om vurdering af bestemte planers og programmets indvirkning på miljøet.

¹⁰ Bekendtgørelse nr. 1736 af 21. december 2015 om støj fra vindmøller og den tilhørende Vejledning nr. 9214 af 16. maj 2012 om vindmøller.

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Side 13 af 30

sterens svar på Folketingsspørgsmål 243 af 6.april 2017, EFK Alm. del endelig svar på spørgsmål 243. Heraf fremgår:

"Svar

Miljø- og Fødevareministeriet er i øjeblikket ved at analysere dommene fra EU-domstolen om miljøvurdering af planer og programmer. Justitsministeriet vil blive inddraget i vurderingen. Analysen vil blive færdiggjort hurtigst muligt.

Når analysen er færdig, vil Miljø- og Fødevareministeriet forholde sig til dommenes konsekvenser for bl.a. vindmøllebekendtgørelsen. Indtil da bør sagsbehandlingen efter ministeriets opfattelse ske efter gældende regler."

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

For yderligere svar i forhold til denne problemstilling henviser Energistyrelsen til Miljø- og Fødevareministeriet, som er ansvarlig ressortmyndighed for vindmøllebekendtgørelsen.

Side 14 af 30

...

Den verserende klagesag i Energiklagenævnet

For så vidt angår bemærkninger i forhold til etableringstilladelser af 22. december 2016 til de kystnære havvindmølleparker Vesterhav Syd og Vesterhav Nord, skal Energistyrelsen komme med følgende bemærkninger:

Afgørelse om etableringstilladelserne for havvindmølleparkerne Vesterhav Syd og Vesterhav Nord af 22. december 2016 er truffet med hjemmel i VE-lovens § 25 og elforsyningslovens § 22 a.

Det følger af VE-lovens § 1, at lovens formål er at fremme produktion af energi ved anvendelse af vedvarende energikilder i overensstemmelse med klima-, miljømæssige- og samfundsøkonomiske hensyn med henblik på at nedbringe afhængigheden af fossile brændstoffer, sikre forsyningssikkerheden og reducere udslippet af CO₂ og andre drivhusgasser. Bestemmelsen indebærer bl.a., at der ved lovens administration kan inddrages miljømæssige hensyn.

Efter VE-lovens § 25, stk. 3, kan energi-, forsynings- og klimaministeren betinge godkendelsen af anlæg af vilkår, herunder krav til konstruktion, indretning, installationer, opstilling, drift, nedtagning og sikkerhedsstillelse for nedtagning af anlæg, samt økonomiske, tekniske, sikkerheds- og miljømæssige forhold i forbindelse med etablering og drift, herunder ophold og beboelse.

Bestemmelsen indebærer, at der i forbindelse med vilkårsfastsættelsen bl.a. kan fastsættes vilkår, der sigter på at regulere de miljømæssige forhold. Miljømæssige forhold omfatter enhver påvirkning af det eksterne miljø i forbindelse med tilladelsens udnyttelse, herunder projektets støjpåvirkning, jf. f.eks. vilkår nr. 8.2 i etableringstilladelsen vedrørende krav til undervandsstøj.

Det følger af ovenstående, at det er relevant og sagligt at fastsætte vilkår til varetagelse af hensynet til et projekts miljømæssige påvirkning, herunder støj, i forbindelse med etableringstilladelser efter VE-lovens § 25.

Energistyrelsen er således af den opfattelse, at der med hjemmel i VE-lovens § 25, stk. 3, til varetagelse af hensynet til projektets miljømæssige påvirkning kan fastsættes vilkår, der indeholder krav om maksimal støjpåvirkning, herunder hvordan sådanne maksimale støjværdier måles.

Da der i medfør af havmiljøloven og miljøbeskyttelsesloven er fastsat generelt bindende regler om vindmøllers støjpåvirkning, og om hvordan en sådan støjpåvirkning måles, jf. vindmøllebekendtgørelsens henvisning i § 6 til bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger, har Energistyrelsen fundet det hensigtsmæssigt at affatte denne del af vilkåret som en henvisning til disse regler.

Etableringstilladelserne indeholder derfor vilkår om støj, jf. vilkår nr. 8.10:

"Koncessionshaver skal følge regler i havmiljøloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 963 af 3. juli 2013, herunder bekendtgørelse nr. 1130 af 23. september 2015 om bypass, nyttiggørelse og klappning af optaget havbundsmaterialer, samt regler udstedt i medfør af miljøbeskyttelsesloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010, herunder regler i bekendtgørelse nr. 1284 af 15. december 2011 om støj fra vindmøller."

Klagers advokat anfører i brevet til Energiklagenævnet af 22. juni 2016 bl.a. følgende:

"Retsvirkningerne af manglende overholdelse af SMV-direktivet er ugyldighed med den konsekvens, at planer og afgørelser, der er besluttet på grundlag af den pågældende retsakt, ligeledes er ugyldige. Ugyldighedsvirkningen har direkte effekt, dvs. at den hverken skaber ret eller pligt for berørte borgere.

Det bemærkes i den forbindelse, at det er uden betydning for ovennævnte retsvirkninger, om vindmølleprojektet er vedtaget ved lov, eller om det er omfattet af VE-loven. De generelle regler der gælder for placering, gener mv. fra havvindmøller er tilsvarende omfattet af SMV-direktivets regler, og disse regler er i henhold til EU-Domstolens praksis ikke opfyldt.

Det betyder i nærværende sag, at tilladelsen til det omhandlede vindmølleprojekt skal betragtes som en nullitet, og at Vattenfalls igangsatte arbejde således er ulovligt.

[...]"

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Side 15 af 30

Indledningsvist skal Energistyrelsen bestride advokatens påstand om, at en eventuel ugyldighed af vindmøllebekendtgørelsen skulle indebære, at alle dele af etableringstilladelsen meddelt i henhold til § 25 i VE-loven er ugyldig, herunder at den skal betragtes som en nullitet.

Som ovenfor angivet pågår der aktuelt en undersøgelse af om den retsakt, der henvises til i vilkåret er ugyldig pga. manglende overholdelse af SMV-direktivets processuelle krav.

Det bemærkes herudover, at det som ovenfor anført er sagligt og relevant at fastsætte vilkår om et vindmølleprojekts støjpåvirkning i en afgørelse om etableringstilladelse.

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Det følger af dansk rets almindelige forvaltningsretlige regel om bibestemmelser, herunder vilkår til tilladelser, at et vilkår, der lider af en væsentlig retlig mangel, og hvor der i sagen ikke er tertiære momenter, som taler imod ugyldighed, skal anses for ustillet, medmindre det mangelfulde vilkår har haft betydning for afgørelsen som helhed. At et vilkår i en tilladelse anses for ustillet indebærer i almindelighed, at den pågældende afgørelse kan udnyttes af adressaten uden at bibestemmelsen forpligter vedkommende.

Side 16 af 30

Der er utvivlsomt ikke tale om, at det pågældende støjkrav har påvirket gyldigheden af hele afgørelsen om etableringstilladelse efter VE-lovens § 25, herunder tilladelsens vilkår om bl.a. konstruktion, indretning, installationer, opstilling, drift, nedtagning og sikkerhedsstillelse for nedtagning af anlæg, samt økonomiske, tekniske, sikkerheds- og øvrige miljømæssige forhold i forbindelse med etablering og drift, herunder ophold og beboelse.

Skulle Energiklagenævnet eventuelt finde, at vilkårets henvisning til vindmøllebekendtgørelsens regler er mangelfuld, bør Energiklagenævnet efter Energistyrelsens opfattelse således anse den del af vilkåret for ustillet og foretage en rettelse af vilkåret om støj, herunder eventuelt fastsætte et støjvilkår med helt specifikke krav om projektets maksimale støjpåvirkning i henhold til VE-lovens § 25, stk. 3.

Der henvises til Forvaltningsret, Almindelige Emner, 6. udgave, Revsbech m.fl., s. 292 ff., Forvaltningsret, 2. udgave, Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., s. 853 f.

Efter Energistyrelsens opfattelse kan ingen andre ugyldighedsformer, herunder annullation eller hjemvisning, være relevante i den foreliggende klagesag, idet valget af en sådan reaktionsmulighed i forhold til støjvilkårets mangelfulde henvisning til de generelt bindende regler vil være i strid med det forvaltningsretlige udgangspunkt om, at et mangelfuldt vilkår anses for ustillet, herunder navnlig når der efter VE-

*lovens § 25, stk. 1 og 3, kan fastsættes specifikke krav til et projekts støjpåvirkning.
[...]*

Retsgrundlaget

Reglerne om klageadgang til Energiklagenævnet over Energistyrelsens afgørelser truffet i henhold til VE-loven følger af lovens § 66, stk. 1, og § 67, stk. 1 samt elforsyningslovens § 89.

Af bestemmelserne i elforsyningsloven fremgår følgende:

”[...]

§ 89. *Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet af energi-, forsynings- og klimaministeren eller af Energitilsynet efter denne lov eller regler udstedt i henhold til loven. Med de indskrænkninger, der følger af Europa-Kommissionens beføjelser, behandler Energiklagenævnet klager over afgørelser truffet af energi-, forsynings- og klimaministeren eller Energitilsynet efter Europa-Parlamentets og Rådets forordning om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling. Energiklagenævnet behandler ligeledes klager over afgørelser truffet af Energitilsynet efter Europa-Parlamentets og Rådets forordning om integritet og gennemsigtighed på engrosenergimarkedene.*

[...]

Stk. 5. Klage skal være indgivet skriftligt inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt.

Stk. 6. Energiklagenævnets formand kan efter nærmere aftale med nævnet træffe afgørelse på nævnets vegne i sager, der behandles efter denne lov eller regler udstedt i henhold til loven.

Stk. 7. Søgsmål til prøvelse af afgørelser truffet af Energiklagenævnet efter loven eller de regler, der udstedes efter loven, skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen.

[...]”

Af bestemmelserne i VE-loven fremgår følgende:

”[...]

§ 66. *Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet af energi-, forsynings- og klimaministeren eller af Energitilsynet efter denne lov eller regler fastsat i medfør af loven.*

...

§ 67. *Enhver med en væsentlig og individuel interesse i afgørelsen kan klage til Energiklagenævnet over de miljømæssige forhold i afgø-*

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Side 17 af 30

relser i henhold til § 25, hvis afgørelserne tillige er omfattet af §§ 27 og 28 og lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).
[...].”

Følgende fremgår af retslitteraturen, ”Erhvervsmiljøretten - Miljøgodkendelsesordninger, miljøkvalitetskrav og proces- og digitaliseringskrav”, af Ellen Margrethe Basse, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2017, side 883:

”[...]

18.5.1 Klageberettigelse

Der er ikke i dansk ret en adgang for alle og enhver til at få realitetsbehandlet en klage, der indgives til en rekursmyndighed. De kriterier, der skal være opfyldt, afhænger dels af danske traditioner ift. ”individueel væsentlig interesse”, dels af nogle særlige kommunale eller statslige styrings- og kontrolinteresser, der begrundet en klageberettigelse for andre myndigheder. Der er endvidere sket en udvidelse af kredsen af klageberettigede, der er udtryk for en gennemførelse af Århuskonventionens regler vedrørende ”access to justice”. Det er rekursorganet, der tager stilling til den konkrete afgrænsning, når det modtager klager over trufne afgørelser.

[...]”

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Side 18 af 30

Derudover anføres følgende på siderne 923-924:

”[...]

19.2.2.2. Loyalitetspligtens betydning for efterprøvelsen

Det fremgår af Århuskonventionen, SMV-direktivet, VVM-direktivet og IE-direktivet, som reglerne er fortolket af EU-domstolen, at der er et krav for den berørte offentlighed på, at der foretages en fuld efterprøvelse af søgsmål vedrørende materielle og processuelle mangler, der har betydning for overholdelsen af miljølovgivningen. Det skal bl.a. kunne efterprøves, om de relevante projekter ”er af en sådan beskaffenhed, at de vil kunne påvirke miljøet væsentligt”. Det påhviler således de nationale myndigheder – i sidste instans domstolene – at fastslå, om der efter national ret er mulighed for at opfylde EU-retlige forpligtelser efter den nationale lovgivning. Denne loyalitetspligt kan bl.a. indebære en pligt til at annullere nationale bekendtgørelser og planer, der er vedtaget uden iagttagelse af de procesregler, der er fastlagt ved SMV-direktivet. En ophævelse af eksempelvis konkrete planer eller branchebekendtgørelser, der er omfattet af direktivets anvendelsesområde, kan få den afledte konsekvens i forhold til de afgørelser – herunder miljøgodkendelser – der støttes på sådanne planer og programmer, at de skal ophæves som ugyldige.

[...]"

Det følger endvidere af "Forvaltningsret – Almindelige emner 6. udg." af Karsten revsbech m.fl., Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2016, side 300:

"[...]

Hovedformålene med den administrative rekurs er imidlertid følgende: Sikring af borgernes retssikkerhed og sikring af en offentlig styringsinteresse. Generelt set er retssikkerhedsformålet – der er rekursens traditionelle formål – det vigtigste.

[...]"

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Energiklagenævnets praksis

Energiklagenævnet har tidligere i en række afgørelser taget stilling til, hvornår en klager er klageberettiget over Energistyrelsens afgørelser om tilladelser til etablering af elproduktionsanlæg på havet (havvindmøller). Fra nævnets praksis kan fremhæves følgende afgørelser:

Side 19 af 30

Energiklagenævnets afgørelser af 30. juli 2008 - Havvindmølleparken Rødsand II (j. nr. 1011-2)¹¹:

Energiklagenævnet modtog i 2008 over 200 klager over Energistyrelsens tilladelse til havvindmølleparken Rødsand II. Energiklagenævnet tog i den forbindelse stilling til spørgsmålet om klagernes klageberettigelse i henhold til elforsyningsloven¹². Reglerne om godkendelse af elproduktionsanlæg på havet er siden overført stort set uændret til VE-loven.

I Energiklagenævnets sag med journalnummer 1011-2 indbragte klager på egne vegne og på vegne af over 200 personer Energistyrelsens afgørelse af 6. maj 2008 for Energiklagenævnet. Ved afgørelsen meddelte Energistyrelsen E.ON Sverige AB tilladelse til etablering af elproduktionsanlægget Rødsand II (havvindmøllepark) med internt ledningsnet. Energiklagenævnet fandt, at ingen af klagerne havde en tilstrækkelig væsentlig og individuel interesse i Energistyrelsens afgørelse, jf. elforsyningslovens §§ 89 og 89 a. Energiklagenævnet lagde i afgørelsen bl.a. vægt på, at påvirkningen af opførelsen af havvindmølleparken som udgangspunkt ville have den samme betydning for alle beboere i og brugere af området, samt at opførelsen af havvindmølleparken derfor ville have betydning for en stor, afvekslende og

¹¹ Energiklagenævnets afgørelser er offentligt tilgængelige på www.ekn.dk under "Afgørelser".

¹² Nugældende lovbekendtgørelse nr. 1329 af 25. november 2013 med senere ændringer.

svært identificerbar kreds af personer. Energiklagenævnet afviste på denne baggrund klagen.

En af klagerne indbragte Energiklagenævnets afgørelse for Folketingets Ombudsmand. Ombudsmanden udtalte ved brev af 3. september 2008¹³, at han efter en gennemgang af klagen havde besluttet ikke at undersøge sagen yderligere. Dette skyldtes, at ombudsmanden ikke mente, at der var udsigt til, at han kunne kritisere Energiklagenævnets afgørelse om at afvise sagen. Af ombudsmandens bemærkninger til sagen fremgår følgende:

”[...]

Ombudsmandens bemærkninger

Energistyrelsens tilladelse af 6. maj 2008 er givet efter § 16 i elforsyningsloven (lovbekendtgørelse nr. 1115 af 8. november 2006 med senere ændringer). Tilladelsen er også omfattet af lovens § 17 om vurdering af de miljømæssige konsekvenser. Som anført af Energiklagenævnet kan sådanne afgørelser påklages for så vidt angår de miljømæssige forhold til nævnet i medfør af lovens § 89a af enhver med en væsentlig og individuel interesse i afgørelsen.

Omfattet af denne bestemmelse er typisk den eller dem til hvem den afgørelse der træffes, vil blive stilet, men også andre fysiske eller juridiske personer kan have en væsentlig og individuel interesse i afgørelsen. I tvivlstilfælde lægges der vægt på hvor væsentlig den pågældendes interesse i sagen er, og hvor nært denne interesse er knyttet til sagens udfald. I sager om miljøgodkendelser mv. opstår der tilsvarende spørgsmål om hvem der kan anses som part i sagen fordi den pågældende har en væsentlig og individuel interesse i afgørelsen. I sådanne sager vil en nabo ikke uden videre være part, men hvis det anlæg der er søgt tilladelse til, vil udsætte den enkelte nabo for konkrete og væsentlige gener, må den pågældende anses for part, Hans Gammeltoft-Hansen mfl., Forvaltningsret, 2. udgave (2002), s. 69 og s. 73. Heller ikke i relation til beslutninger der på ensartet måde gør indgreb i en større personkreds' interesser, kan det antages at medlemmer af denne personkreds eller sammenlutninger af disse uden videre har partsstatus, jf. bl.a. John

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Side 20 af 30

¹³ Folketingets Ombudsmands j.nr. 2008-2586-329/DS4.

Vogter, Forvaltningsloven med kommentarer (1999), s. 131. Dette gælder bl.a. ofte i relation til plansager og miljøsager. Det store antal berørte personer kan bevirke en sådan udtynding af den enkeltes interesse at den falder under væsentlighedstærsklen. Er der derimod i den omfattende personkreds enkelte der i særlig grad berøres, stiger deres interesse i afgørelsen til en sådan styrke at de må tillægges partsstatus, Hans Gammeltoft-Hansen mfl., Forvaltningsret, 2. udgave (2002), s.72.

...

På det foreliggende grundlag mener jeg ikke der er udsigt til at jeg kan kritisere Energiklagenævnets afgørelse. Derfor har jeg besluttet ikke at gennemføre en egentlig undersøgelse i sagen. Jeg har lagt vægt på at jeg er enig med nævnet i at opførelsen af havvindmølleparken vil have betydning for en stor, afvekslende og svært identificerbar mængde personer. Jeg mener heller ikke at jeg kan kritisere at nævnet efter en gennemgang af oplysningerne vedrørende dine forhold ikke har ment at det kan antages at du er særlig berørt af opførelsen af havvindmølleparken i forhold til de øvrige beboere eller brugere af området.

[...]"

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Side 21 af 30

Energiklagenævnets afgørelser af 8. juli 2011 (j.nr. 1131-10-4) – Seks havvindmøller ud for Frederikshavn:

Energiklagenævnet modtog i 2010 et antal klager over Energistyrelsens tilladelse efter VE-lovens § 25 til etablering af seks demonstrationshavvindmøller ca. 4 km øst for Frederikshavn havn og ca. 1,2 km fra Hirsholmene.

Øgruppen Hirsholmene er beliggende i Kattegat ca. 6 km nordøst for Frederikshavn. Øgruppen omfatter foruden den beboede ø Hirsholm, øerne Græsholm, Tyvholm, Køpen og Deget samt et antal mindre holme. Der er i alt tale om ca. 45 ha. Vest for forundersøgelsesområdet for etableringen af havvindmøllerne ligger Natura 2000-område nr. 4. Området har sine primære værdier på og omkring Hirsholmene. Området er udpeget som habitatområde nr. 4, fuglebeskyttelsesområde nr. 11 og Ramsarområde nr. 8. Habitatområder udpeges for beskyttelse og bevaring af bestemte naturtyper og arter af dyr og planter, som er af betydning for EU. Habitatområderne er en del af Natura 2000. Ramsarområder er ikke udpeget på grundlag af et EU-direktiv.

På Hirsholmene ligger der syv helårsboliger og tolv ferieboliger, mens der i Frederikshavn var et væsentligt antal beboelser, herunder nogle med udsigt til det område, hvor havvindmøllerne skulle placeres. Energiklagenævnet modtog klager både fra klagere bosiddende i Frederikshavn og klagere bosiddende på Hirsholmene.

Energiklagenævnet fandt, at boliger beliggende i Frederikshavn med udsigt til stedet, hvor vindmøllerne skulle placeres, ville blive påvirket af opførelse, idet udsigten ville blive ændret. Nævnet fandt, at en klager, der var bosiddende i et lejlighedskompleks i Frederikshavn bestående af 111 lejligheder i en afstand på ca. 4 km fra det område, hvor havvindmøllerne skulle opføres, og som havde udsigt til dette område, ville blive påvirket af opførelsen, idet udsigten for denne klager ville blive påvirket i større eller mindre grad. Boligen var placeret i første række tæt på stranden og vandkanten. Nævnet vurderede dog, at generne ved opførelsen af vindmøllerne, herunder navnlig påvirkningen af udsigten ved en ændring af horisonten over havet og lysafmærkning af møllerne, måtte antages generelt i al væsentlighed at være de samme, uanset placeringen af ens bolig, så længe boligen er placeret i væsentlig afstand fra havvindmøllerne, og man har udsigt til møllerne. Påvirkningen af opførelsen af de seks vindmøller ville således som udgangspunkt have den samme betydning for alle beboere i Frederikshavn med udsigt til vindmøllerne, det vil sige en stor og afvekslende kreds af personer i en afstand af minimum 4 km fra havvindmøllerne. Energiklagenævnet antog derfor, at klageren ikke var særligt berørt af opførelsen af de seks havvindmøller i forhold til øvrige beboere med udsigt til vindmøllerne. Klageren havde derfor ikke en sådan individuel interesse i Energistyrelsens afgørelse om etableringstilladelse af havvindmøllerne, at klageren var klageberettiget til Energiklagenævnet i forhold til afgørelsen.

Energiklagenævnet modtog også ni klager fra klagere med bebyggelser på Hirsholmene¹⁴. To af klagerne var fastboende på Hirsholmene, mens de resterende klagere boede i ferieboliger, som de anvendte mellem 60 og 180 dage om året. Energiklagenævnet fandt, at klagerne havde en væsentlig interesse i afgørelsen om etableringstilladelse af de seks demonstrationshavvindmøller. Energiklagenævnet lagde vægt på, at placeringen af havvindmøllerne ville ske i en forholdsvis tæt afstand af ca. 1,2 km fra Hirsholmene, og at det af VVM-redegørelsen fremgik, at havvindmøllerne fra Hirsholmene vil opfattes som store og dominerende, og at Hirsholmene kunne blive berørt

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Side 22 af 30

¹⁴ Energiklagenævnets journalnummer 1131-10-5.

af støj og skyggekast. Energiklagenævnet udtalte endvidere, at interesse i den afgørelse, som man vil klage over, også skal være individuel. Hirsholmene benyttes bl.a. til ferie- eller helårsbeboelse og anvendes af andre besøgende til rekreative formål. Hirsholmene anvendes derfor - udover af klagerne - af en større, afvekslende og svært identificerbar gruppe. Energiklagenævnet fandt dog, at klagerne havde en individuel interesse i afgørelsen af 3. november 2010. Energiklagenævnet lagde vægt på, at selvom en større kreds besøger Hirsholmene rekreativt, er antallet af bebyggelser på Hirsholmene så begrænset og graden af benyttelsen af bebyggelserne så høj, at klagerne blev berørt mere intensivt af opførslen af havvindmøllerne i forhold til andre besøgende. Energiklagenævnet lagde endvidere vægt på, at afstanden på ca. 4 km fra havvindmøllerne til Frederikshavn gjorde, at havvindmøllerne ikke ville få den samme dominerende effekt på udsigten fra bebyggelser i Frederikshavn, som fra bebyggelserne på Hirsholmene. Bebyggelserne i Frederikshavn ville ikke opleve skyggekast, ligesom det heller ikke var sandsynligt, at bebyggelserne i Frederikshavn ville opleve støjpåvirkninger. Klagerne var således særligt berørte af opførselen af havvindmøllerne i forhold til den samlede øvrige kreds, der blev berørt heraf. Klagerne på Hirsholmene havde således samlet en både væsentlig og individuel interesse i Energistyrelsens afgørelse om etableringstilladelse og var derfor klageberettigede.

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Side 23 af 30

Energiklagenævnets begrundelse for afgørelsen

Energiklagenævnet bemærker, at klagefristen i denne sag udløb ved kontortids ophør den 19. januar 2017, hvilket er fire uger fra meddelelsestidspunktet for afgørelsen, jf. VE-lovens § 66, stk. 4 og elforsyningslovens § 89, stk. 5. I forbindelse med offentliggørelsen af Energistyrelsens afgørelser oplyste Energistyrelsen imidlertid, at klagefristen udløb den 25. januar 2017. På den baggrund har Energiklagenævnet besluttet at anse de klager, der er modtaget til og med den 25. januar 2017 som rettidig modtaget.

Ud over overholdelse af klagefristen er det en forudsætning for, at Energiklagenævnet kan behandle klagen, at klager er klageberettiget over Energistyrelsens afgørelser om tilladelse til forundersøgelse og til etablering af havvindmølleparken Vesterhav Syd af 22. december 2016.

Energistyrelsens afgørelse om tilladelse til etablering af havvindmølleparken Vesterhav Syd er truffet i medfør af VE-lovens § 25. Af VE-lovens § 26, stk. 1, fremgår det, at tilladelse til etablering af anlæg efter lovens § 25, som må antages at påvirke miljøet i væsentlig grad, kun kan meddeles på baggrund af en vurdering af de miljømæssige konsekvenser, og efter at offentligheden og

de berørte myndigheder og organisationer har haft lejlighed til at udtale sig herom.

I forbindelse med sagens behandling og forløbet frem til etableringstilladelsen af 22. december 2016 er der udarbejdet en "Sammenfattende VVM-redegørelse og miljøvurdering af kommuneplantillæg for Vesterhav Syd Havmøllepark"¹⁵, som er udfærdiget pr. 26. november 2015 af Naturstyrelsen under Miljø- og Fødevareministeriet. Energistyrelsens afgørelse anses således at være omfattet af VE-lovens § 26.

Afgørelsen er på denne baggrund omfattet af klagebestemmelsen i VE-lovens § 66 og § 67, stk. 1. Det fremgår af § 67, stk. 1, at enhver med en væsentlig og individuel interesse i afgørelsen kan klage til Energiklagenævnet over de miljømæssige forhold i afgørelser i henhold til lovens § 25, hvis afgørelsen til lige er omfattet af lovens §§ 26-28.

VE-loven indeholder udover § 67 ikke særskilte regler om kredsen af klageberettigede. Vurderingen af, hvem der kan indbringe en afgørelse for Energiklagenævnet efter bestemmelsen i VE-lovens § 67, stk. 1, skal derfor foretages ud fra de almindelige forvaltningsretlige principper. Efter disse principper kræves en væsentlig og individuel interesse i sagen, før der kan klages. Begge betingelser skal være opfyldt, før klager kan anses som klageberettiget.

VE-lovens § 66, stk. 1, indeholder ikke særskilte regler om kredsen af klageberettigede. Vurderingen af, hvem der kan indbringe en afgørelse for Energiklagenævnet efter klagebestemmelsen i VE-lovens § 66, stk. 1, skal således – som i § 67 – foretages ud fra de almindelige forvaltningsretlige principper, som følger af ombudsmandspraksis og administrativ praksis.

Vedr. klageberettigelse - efter forvaltningsretlige principper

Som anført i Energiklagenævnets mail af 24. februar 2017 til klager, kan Energiklagenævnet alene behandle klager fra klagere, der er klageberettigede. Såfremt man ikke er klageberettiget, vil Energiklagenævnet afvise klagen.

Betingelserne for, at klager kan påklage Energistyrelsens afgørelser af 22. december 2016 til Energiklagenævnet er, at klager har en væsentlig og individuel interesse i afgørelserne, hvorfor betydningen af afgørelsen for den pågældende skal have en vis styrke og intensitet.

En moralsk eller mere generel præget interesse er således ikke i sig selv tilstrækkelig. En interesse skal – udover at være væsentlig – også være individuel. Det betyder, at den pågældende afgørelse skal være mere indgribende over

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Side 24 af 30

¹⁵ Udkast vers. 8 – 26.11.2015 fra Miljø- og Fødevareministeriet, Naturstyrelsen.

for den, der vil klage, i forhold til andre personer, som berøres af afgørelsen. Hvis en større kreds af personer berøres på samme måde af en afgørelse, har de enkelte personer således ikke en individuel interesse i afgørelsen.

Klager har til støtte for klagen bl.a. anført, at have en væsentlig og individuel interesse i forhold til etableringen af havvindmølleparken Vesterhav Syd, idet den vil påvirke klagers udsigt og den uspolerede natur i området, hvor der kun er få huse.

Det fremgår af sagen, at havvindmølleparken Vesterhav Syd, ud for Holmsland Klit, skal placeres fra ca. 4,2 km til 10 km fra kysten.

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Det fremgår endvidere, at klagers sommerhus er beliggende mellem [XXX] og [XXX] tæt på stranden med udsigt over havet. Det sted, hvor vindmøllerne skal placeres, er ca. 4,2 km fra kysten. Af kortmateriale, der viser placeringen af klagers sommerhus, fremgår det, at sommerhuset er placeret i [X]. række ca. [XXX] meter fra stranden og vandkanten. Herudover fremgår det ligeledes af kortmaterialet, at sommerhuset har direkte udsigt til kysten mod sydvest ca. [XXX] meter fra stranden og vandkanten. Kortmaterialet angiver også, at klagers sommerhus er placeret sammen med et antal andre sommerhuse, der ligesom klager har udsigt til enten stranden eller havet.

Side 25 af 30

Energiklagenævnet bemærker, at sommerhuse beliggende med udsigt til stedet, hvor havvindmølleparken Vesterhav Syd skal placeres, vil blive påvirket af opførelsen, idet udsigten vil blive ændret. Generne ved opførelsen af havvindmøllerne, herunder navnlig påvirkningen af udsigten ved en ændring af horisonten over havet, lysafmærkningen af møllerne og støj, må imidlertid antages generelt i al væsentlighed at være den samme, uanset placeringen af ens bolig eller sommerhus, så længe denne er placeret i væsentlig afstand fra havvindmøllerne. Påvirkningen af opførelsen af havvindmølleparken Vesterhav Syd vil således som udgangspunkt have den samme betydning for alle beboere i området ved Holmsland Klit med udsigt til havvindmøllerne. Det vil sige en stor og afvekslende kreds af personer i en afstand af minimum 4,2 km fra Vesterhav Syd.

Som det er anført i Energiklagenævnets tidligere praksis¹⁶, så vurderede Energiklagenævnet, at påvirkningen af en klagers udsigt ved en ændring af horisonten over havet og lysafmærkning af møllerne, måtte antages generelt at være den samme som for alle beboere i området med udsigt til møllerne. Det ville være gældende for såvel klagere med fast ejendom, ejere af sommerhuse samt for tilfældigt forbigående på stranden, hvilket samlet set ville sige en stor og afvekslende kreds af personer i en afstand af minimum 4 km

¹⁶ Energiklagenævnets afgørelser af 8. juli 2011 (j. nr. 1131-10-4).

fra havvindmøllerne. Klagers bolig var placeret i væsentlig afstand fra havvindmøllerne med udsigt dertil fra boligkomplekset bestående af 111 lejligheder, som alle var beliggende ca. 4 km fra det område, hvor havvindmøllerne skulle opføres. Der var således udsigt til møllerne fra boligkomplekset. Det vurderedes at klager ville blive påvirket af opførelsen, idet udsigten ville blive påvirket i større eller mindre grad, men at påvirkningen af opførelsen af havvindmøller som udgangspunkt ville være den samme for alle beboere i området med udsigt til vindmøllerne.

Det store antal berørte personer bevirker således en sådan udtynding af den enkeltes interesse, så den falder under væsentlighedstærsklen sammenholdt med, at opførelsen af havvindmølleparken vil have betydning for en stor, afvekslende og svært identificerbar kreds af beboere i og brugere af området.

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Side 26 af 30

Vedr. Støjproblematikkens manglende indvirkning på klageberettigelse

For så vidt angår problematikken omkring støj fra havvindmøllerne så har Energiklagenævnet afdækket området ved at inddrage såvel Energistyrelsen, Miljøstyrelsen samt Miljøstyrelsens referencelaboratorium for støjmålinger og beregninger for at få afklaret, hvorvidt klager på grund af støj fra havvindmøllerne vil blive mere individuelt og væsentligt berørt end andre klager medførende den konsekvens, at de støjberørte klager bør anses som klageberettigede i forhold til Energistylens afgørelser af 22. december 2016 vedrørende tilladelser til forundersøgelser og etableringstilladelser til Vesterhav Syd og Vesterhav Nord.

Som det fremgår af Miljøstyrelsen notat af 24. maj 2017, videresendt til Energiklagenævnet den 31. maj 2017¹⁷, konkluderer Miljøstyrelsen, at der ikke i øjeblikket findes en fyldestgørende model, der præcist kan beregne tærskelafstanden. Den eksisterende viden peger dog på, at tærskelafstanden for multiple refleksioner må forventes at stige med højden af lydkilden over havet. Det er derfor umiddelbart og på nuværende tidspunkt Miljøstyrelsens vurdering, at den svenske beregningsmetode for støj fra havvindmøller overvurderer betydningen af multiple refleksioner, når der er tale om støjklender, der er væsentligt højere end 30 m.

De svenske valideringsmålinger over land er, ifølge Miljøstyrelsens oplysninger, alene udført for en 30 m høj lydkilde (vindmølle), over en afstand på ca. 10 km og alene for frekvenserne 80 Hz, 200 Hz og 400 Hz. Samtidig er Miljøstyrelsen ikke i besiddelse af oplysninger om, at der foreligger verifikationer for andre afstande, andre kildehøjder (højere vindmøller) eller andre lydfrekvenser end de ovenfor nævnte.

¹⁷ Notatet er gengivet i sin fulde ordlyd i denne afgørelse på side 10-13 under afsnittet "Energistylens udtalelse vedrørende klageberettigelse".

Den danske metode¹⁸ er baseret på Nord2000, som er en detaljeret beregningsmetode, der indeholder forskellige valgmuligheder for beregning af lydudbredelse, og som er udførlig beskrevet i notatet fra Miljøstyrelsen.

Ifølge Energistyrelsens oplysninger, så vil navhøjden for de planlagte havvindmøller ved Vesterhav Syd og Vesterhav Nord projekteres til minimum 90 meter. Miljøstyrelsen vurderer derfor, at tærskelafstanden for støjkluder med denne højde forventes at være væsentlig større end 1000 meter, hvorfor den svenske model anses at overvurdere støjbidraget fra multiple refleksioner.

Samlet set konkluderer Miljøstyrelsen, at beregningsresultatet ikke overstiger grænseværdien på 20 dB ud fra de oplysninger, der er anført i VVM-redegørelsen omkring havvindmøllernes placering med afstande fra kysten mellem 4 kilometer og 8-9 kilometer.

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Side 27 af 30

Miljøstyrelsen bemærker dog, at deres beregninger af et supplerende støjbidrag ikke er verificeret, men baseret på forudsætninger om tærskelafstande, som efter Miljøstyrelsens opfattelse bør belyses nærmere. Samtidig oplyser Miljøstyrelsen, at styrelsen således ikke på nuværende tidspunkt har et fyldestgørende grundlag for at gennemføre en ændring af beregningsmetoden i bekendtgørelsen om støj.

Endeligt konkluderer Miljøstyrelsen, at såfremt den svenske støjberegningsmodel anvendes, så vil det ikke medføre lavfrekvent støj over den tilladte grænse, uanset model.

Det fremgår af Miljø- og Fødevarerministerens besvarelse, dateret 29. juni 2017, af spørgsmål 847 (MOF alm. del) stillet den 12. juni 2017 efter ønske fra Dansk Folkeparti, at Miljøstyrelsen har iværksat en nærmere undersøgelse af lydudbredelsen over vand og over store afstande.

Undersøgelsen har ifølge telefoniske oplysninger indhentet af Energiklagenævnet hos Miljøstyrelsen den 26. oktober 2017 endnu ikke medført en officiel ændring af den eksisterende danske beregningsmetode, hvorfor Energiklagenævnet - indtil en eventuelt anden metodeberegning foreligger - har behandlet nærværende sag efter de gældende regler og på baggrund af Miljøstyrelsens notat, "Beregning af støj fra havvindmøller".

Energiklagenævnet anser det derfor ikke for dokumenteret eller sandsynliggjort, jf. Miljøstyrelsens notat, at den af Energistyrelsens anvendte støjberegningsmodel angiver misvisende støjbelastningsresultater. Miljøstyrelsens vurdering angiver samtidig ikke, at den danske beregningsmetode vurderes at

¹⁸ Den danske metode er fastlagt i bekendtgørelse nr. 1736 af 21. december 2015 om støj fra vindmøller.

være forkert. Dog kan det ikke udelukkes, at den svenske model er mere præcis, hvilket dog ikke er efterprøvet over de afstande samt højder, som vindmøllerne i Vesterhav Syd og Vesterhav Nord omhandler.

Energiklagenævnet anser således ikke støj fra havvindmølleparken Vesterhav Syd som værende en afgørende faktor i vurderingen af klageberettigelse, da det ikke ud fra ovennævnte vurderes, at klager er mere væsentligt og individuelt påvirket af støj end de andre beboere i og brugere af området.

Vedr. de retlige konsekvenser af EU-dommene C-290/15 og C-379/15

Energiklagenævnet har den 2. november 2017 fået oplyst, at den samlede analyse, som Miljø- og Fødevareministeriet er i gang med omhandlende to nye domme¹⁹ fra EU-Domstolen om miljøvurdering af planer og programmer, hvor ministeriet vil forholde sig til dommens konsekvenser for bl.a. vindmøllebekendtgørelsen, endnu ikke er afsluttet. Der er imidlertid foretaget visse tiltag på baggrund af EU-dommene, og blandt andet har Miljøstyrelsen udarbejdet et notat den 17. oktober 2017 vedrørende ”Miljøvurdering af vindmøllebekendtgørelsen”.

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Side 28 af 30

Det fremgår af notatet, at Miljø- og Fødevareministeriet på baggrund af dommen C-290/15, Patrice D’Oultremont har modtaget en række henvendelser om dommens betydning for den danske vindmøllebekendtgørelse, herunder om dommen må forstås sådan, at bekendtgørelsen burde have været miljøvurderet forud for udstedelsen, og i givet fald om bekendtgørelsen som følge af den manglende miljøvurdering er ugyldig. Som svar på henvendelserne har Ministeriet foreløbigt tilkendegivet, at ministeriet i samarbejde med Justitsministeriet er i færd med at analysere den nye praksis fra EU-Domstolen og dennes eventuelle konsekvenser for bl.a. vindmøllebekendtgørelsen, og at sagsbehandlingen bør fortsætte efter gældende ret, indtil ministeriets endelige vurdering foreligger.

Notatet er vedhæftet afgørelsen som bilag 1.

Energiklagenævnet har således, ud fra ovennævnte betragtninger fra Miljøstyrelsen sammenholdt med Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse af, at sagsbehandling bør ske efter de gældende regler, indtil ministeriets og Justitsministeriets analyse af dommenes konsekvenser for blandt andet den danske vindmøllebekendtgørelse er færdiggjort²⁰, valgt at behandle denne klage efter de nugældende regler på området.

¹⁹ C-290/15, Patrice D’Oultremont og C-379/15, Association France Nature

²⁰ Jf. Miljø- og fødevareministerens besvarelse af spørgsmål nr. 243 (KEB alm.del) stillet den 20. marts 2017 efter ønske fra Pia Olsen Dyhr (SF). Spørgsmålet er stillet til Erhvervsministeren, men er omstillet til Miljø- og Fødevareministeren.

Energiklagenævnet bemærker endvidere, at vurderingerne i EU-dommen, der omhandler Valloniens vindmøllebekendtgørelse, ikke uden videre kan overføres på denne sag, og at den danske vindmøllebekendtgørelse og den tilhørende vejledning primært omhandler vindmøller opstillet på land, og i mindre grad havvindmøller.

Efter Energiklagenævnets vurdering kan de to nævnte EU-domme således ikke føre til andet resultat end afvisning af klagen på grund af manglende klageberettigelse.

Konklusion

Efter en samlet gennemgang af oplysningerne vedrørende klagers forhold og ud fra ovennævnte betragtninger, finder Energiklagenævnet ikke, at klager har en sådan individuel og væsentlig interesse i Energistyrelsens afgørelser af 22. december 2016, at klager kan anses at være klageberettiget til Energiklagenævnet i forhold til afgørelserne, hvorfor klagen afvises.

Energiklagenævnet tager derfor ikke stilling til klagers anmodning om opsættende virkning, da klagen ikke realitetsbehandles.

Energiklagenævnets skal beklage den lange sagsbehandlingstid.

Energiklagenævnets afgørelse

Energiklagenævnet afviser klagen på grund af manglende klageberettigelse.

Afgørelsen er truffet i henhold til § 66 i VE-loven og § 89 i Elforsyningsloven.

Afgørelsen kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Søgsmål ved domstolene til prøvelse af afgørelser truffet af Energiklagenævnet efter VE-loven eller regler, der er udstedt efter denne lov, skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende, jf. VE-lovens § 66, stk. 6, jf. elforsyningslovens § 89, stk. 7.

Afgørelsen offentliggøres på Energiklagenævnets hjemmeside i anonymiseret form.

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Side 29 af 30

På nævnets vegne

Bent Ole Gram Mortensen
Nævnsformand

/Annemette Træholt Thrane
Specialkonsulent, cand. jur.

27. november 2017

J.nr 1131-17-238

ATT-EKN

Side 30 af 30